

ИСТОРИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ КАЛИ ДУХ МАЛИХ И ПОТЛАЧЕНИХ НАРОДА ШИРОМ СВЕТА

Ова књига представља једно од сведочанстава о фашистичком терору и херојској борби београдских комуниста и становника Београда за слободу и социјализам.

Ових дана широм Београда обележава се 40-годишњица његовог ослобођења. То су дани сећања на време које је Београд укључило у историју XX века као симбол социјалистичке револуције и као симбол најжилавијег отпора фашистичком терору. Та славна истина о Београду пронесена је светом још за време оних дугих, страшних година другог светског рата.

И данас историја овог града, као и ове земље, кали дух малих и потлачених народа широм света, као и многих бораца за социјализам на свим странама планете. Та неоспорна чињеница служи на част југословенским борцима, Београду и читавој нашој домовини. Међутим, она и обавезује све југословенске народе, а нарочито младу генерацију, да тековине наше револуције и борбе: — социјализам и слободу — и даље развијају преузимајући на себе одговорност за њихову даљу судбину. То је одговорност према делу за чије је остварење положило живот читаво једно поколење, али је то и одговорност према друштву у коме ће живети будуће генерације.

Социјализам није друштво без противуречности. Оне су присутне, како у сфери материјалног живота, тако и у области свести. За другачији, хармонични, социјализам зна само социјал-утопистичка литература. Али, оно што уз те противуречности иде, јесте и свест да оне постоје с тенденцијом да се смањују, а не да трају, најмање да се повећавају. За њихово постепено отклањање — за бржи материјални развој друштва, за демократске односе међу народима и људима, за слободан развој науке и уметности,

за достојанство сваког човека, потребан је огроман и организован напор читавог друштва и сваког његовог члана. Тај напор подразумева и одлучност у супротстављању оним схватањима и њиховим протагонистима који би да доведу све у питање. За њих је све спорно — борци, идеали, резултати. Оспорени, они би сами скинули самоуправни социјализам са сцене, наравно са циљем да на њу буде уведено неко друго друштво — грађанско или етатистичко, свеједно. За тај циљ, у игри су се нашле све карте. Чак и религија. И заиста, зашто не и она ако ће апел на разлике у религији унети немир, позледити нечије старе ране, поткопати темеље братства и јединства.

Само јединствени можемо савладати тешкоће са којима смо суочени. Искуство историје на коју се данас подсећамо то супериорно потврђује — на Бањици су заиста гинули с песмом, фашизам су победили, разорену земљу обновили заједничким циљевима повезани људи. Као што потврђује и обратно — да је било мање разједињености, борба би била лакша, пало би мање жртава, слобода не би имала тако високу цену.

Све што је за ових 40 година стечено у нашим је рукама. Ми данас радимо и за прошлост и за будућност. Кад је о будућности реч, не бих рекао, као што се може чути, да својој деци остављамо само дугове и бриге. Остављамо им и још понешто, на пример независност и слободу. С тим капиталом лакше ће се вратити дугови, а и бриге пребринути. И остављамо им историјско искуство да ови народи могу у својим рукама да држе садашњост и будућност уз услов да буду одлучни и јединствени. Уосталом, све националне историје света потврдиће да су се живот и прогрес само у тим условима настављали.